

تأثیر رسانه در میزان مشارکت مردم در سیاست جنایی ایران

تالیف
مهوش فارسی

انتشارات قانون یار

۱۳۹۶

سرشناسه	: فارسی، مهوش
عنوان و نام پدیدآور	: تاثیر رسانه در میزان مشارکت مردم در سیاست جنایی ایران / تالیف مهوش فارسی.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات قانون یار، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۰ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۹۶-۱۲-۱
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: رسانه‌های گروهی و جنایت -- ایران -- نمونه پژوهی
موضوع	: Mass media and crime -- Iran -- Case studies
موضوع	: جرم‌شناسی -- ایران -- نمونه پژوهی
موضوع	: Criminology -- Iran -- Case studies
موضوع	: رسانه‌های گروهی -- ایران -- تاثیر -- نمونه پژوهی
موضوع	: Mass media -- Iran -- Influence -- Case studies
موضوع	: رسانه‌های گروهی و جنایت
موضوع	: Mass media and crime
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۶ ج ۲/۴ P۹۶
رده بندی دیویی	: ۲۵۴/۳۶۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۷۰۵۲۳۷

انتشارات قائم‌یاری

تاثیر رسانه در میزان مشارکت مردم در سیاست جنایی ایران

تألیف: مهوش فارسی

ناشر: قانون یار

ناظر فنی: محسن فاضلی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۱۴۰۰۰ تومان

شابک: 978-600-8796-12-1

مرکز پخش: تهران. میدان انقلاب. خیابان اردیبهشت پلاک ۹۲

۰۲۱۶۶۹۷۹۵۲۶

۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹

تقدیم به پدر و مادرم
و آنان که گامهای موفقیت را با تلاشی صادقانه برداشته و قدم در تعالی
ارزشها و پیشرفت بر می دارند و مصمم هستند تا به درجات عالی تکامل نفس
خویش برسند.

فهرست مطالب

۹	مقدمه
۱۱	فصل اول
۱۱	کلیات
۳۶	فصل دوم
۳۶	مشارکت مردمی
۵۲	فصل سوم
۵۲	رسانه و فضای مجازی
۸۷	فصل چهارم
۸۷	نقش وسایل ارتباط جمعی در مشارکت اجتماعی
۱۱۸	فصل پنجم
۱۱۸	نتایج و پیشنهادات
۱۳۰	منابع و مآخذ

مقدمه

قدر مسلم است که امروز هیچ فرد و گروهی، هیچ ملت و اجتماعی و هیچ نهاد و تأسیسی هرگز نمی تواند نقش و تأثیر رسانه ها را در جوامع انسانی دست کم بگیرد. پر واضح است که رسانه ها چه صوتی باشند یا تصویری، نوشتاری باشند یا گفتاری یا دیجیتالی در تنویر ذهنیت ها و روشن ساختن افکار مردم و جامعه از اهمیت والایی برخوردار میباشند. امروزه رسانه ها بیشتر از همه ی ادوار به صورت حیرت انگیزی به حد رشد و انکشاف خود رسیده اند که در مدت کمتر از دقیقه اطلاعات از دورترین نقطه ی دنیا توسط رسانه ها در اختیار مردم جهان قرار می گیرد. امروزه آگاهی مردم از دنیا و اتفاقاتی که در آن می گذرد به حدی زیاد شده است که در هیچ دوره ای از زندگی بشر چنین دست آوردی را نصیب نگردیده است. دنیای امروز را به تعبیری میتوان دنیای رسانه ها نامید. دنیایی که همه چیز را از پشت پرده های اسرار بیرون می کشد و در معرض دید و مشاهده جهانیان قرار میدهد، آنچه را که مردم طالب آن هستند.

فصل اول

کلیات

بیان مسئله

با وجود پیشرفت های بدست آمده در زمینه شناخت علل رشد بزهکاری اطفال، نوجوانان و مجرمیت بزرگسالان، مهار جرم و بزهکاری در اغلب کشورها موضوعی حل نشدنی باقی مانده است. بنابراین جرم شناسی باید راهبردهای جدیدی را برای اعاده حیثیت علمی، اجتماعی و سیاسی خود بیابد.

مطالعات انجام شده حاکی از آن است که اخبار و رویدادهای جنایی بخش عمده ای از محتوای تمامی رسانه های گروهی را به خود اختصاص داده است. برای مثال، تحلیل اخبار روزنامه ها نشان می دهد که اخبار جنایی حداقل ۴ درصد، حداکثر ۲۸ درصد و به طور متوسط ۷ درصد از محتوای روزنامه ها را تشکیل می دهد. این نسبت در مورد رسانه های دیداری و شنیداری درصد متفاوتی بین ۱۰ تا ۱۳ درصد را بر اساس دوره های زمانی و محیط های جغرافیایی مختلف به خود اختصاص داده است (فرجیها، ۱۳۸۵، ص ۵۷ تا ۸۶). اگرچه در ایران هنوز اراده جدی برای گردآوری چنین آمارهایی وجود ندارد، اما بخش قابل ملاحظه ای از روزنامه خوان ها علاقه خاصی به صفحات حوادث به ویژه رخدادهای جنایی دارند. رسانه ها با انعکاس اخبار مربوط به پدیده های جنایی، نه تنها نگرش خاصی را به مخاطبان القاء کرده، بینش های مردمی را تحت تأثیر می گذارند (گیدنز، ۱۳۷۳، ص ۷۷)، بلکه چگونگی قضاوت و

داوری آنان درباره جرم و نظام عدالت کیفری را سازمان می دهند. بنابراین می توان ادعا کرد که بخش عمده ای از برداشت ما از جرم و عدالت محصول تأثیر رسانه هاست. به طور کلی، رسانه ها از زمانهای دور تا کنون مفاهیم و انگاره های خود را در قالب خوب در برابر بد، زشت در مقابل زیبا، قهرمان در برابر شرور به مخاطبان نشان داده اند (باراک^۱، ۱۹۹۴). جرم و عدالت نیز به خوبی در این گونه قالب های اطلاع رسانی رسانه ای قرار می گیرد و همواره سیاست ها و خط مشی و جهت گیری اصلی رسانه و برنامه های تلویزیون است. بدین ترتیب رسانه ها از یک سو توانایی تشدید احساس ناامنی، ترویج بزهکاری و تشویق افراد مستعد ارتکاب جرم را دارند و از سوی دیگر با ایفای نقش اطلاع رسانی مسئولانه و ترویج الگوهای زندگی سالم می توانند در کاهش وقوع جرم و تأمین احساس امنیت مؤثر باشند. دیدگاه دیگر که آن را به دیدگاه سلبی یاد می کنند معتقد است که رسانه های دیداری، شنیداری و نوشتاری با انعکاس اخبار و رویدادهای جنایی، قبح و زشتی رفتارهای مجرمانه را در جامعه از بین می برند و وقوع جرم را امری عادی و طبیعی نشان می دهند. در این شرایط، اجتماع پس از مدتی به این زشتی ها عادت می کند و زمینه سقوط برخی ارزشها و هنجارهای اجتماعی را فراهم می سازد. برخی از طرفداران این دیدگاه به عدم انتشار اخبار جنایی در رسانه ها به طور مطلق معتقدند و برخی دیگر به پوشش خبری حوادث جنایی به طور محتاطانه باور دارند (رحمانیان، ۱۳۷۷. ص ۴۴ و فرجی ها، ۱۳۸۵. ص ۲۳). در قرن بیست و یکم نقش رسانه های جمعی و فناوری های نوین ارتباطی دوجندان شده است. در حال حاضر فعالیت های کاری رسانه ها، دیگر از مرز کتاب، مطبوعات (مجله و روزنامه...)، فیلم، رادیو و تلویزیون گذشته و وارد دنیایی جدید با انواع بازی های رایانه ای و لوح های فشرده موسیقی، دی وی دی، تبلیغات عامه پسند و شبکه های ماهواره ای شده است. امروزه به اعتقاد بسیاری از اندیشمندان، رسانه های جمعی نقش مؤثری در تحریک و آموزش افرادی که آمادگی ارتکاب جرم را دارند، ایفا می کنند. از طرف دیگر رسانه ها مضامینی را در جامعه ارائه می دهند بی آنکه

^۱-Barak.

- ۹- روح الامینی، م.، ۱۳۷۹، **زمینه فرهنگ شناسی**، انتشارات عطار، ص ۲۸.
- ۱۰- رسولی، م.، ۱۳۷۴. **مشارکت و دموکراسی** سایت فرهنگ و سیاست. ص ۳۴
- ۱۱- ریپلس، ک.، ۱۹۶۰، **سیاست جنایی و جرم سیاسی**، دوندیو دووایر، انتشارات کوژاس، ص ۱۰۳.
- ۱۲- رحمانیان، م.، ۷۸-۱۳۷۷. **تأثیر رسانه های گروهی بر پیشگیری از جرم** «پایان نامه» کارشناسی ارشد رشته حقوق جزا و جرم شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نراق، ص ۴۴، ۴۸.
- ۱۳- ساروخانی، ب.، ۱۳۸۰، **جامعه شناسی وسایل ارتباط جمعی**، انتشارات اطلاعات، چاپ دهم، ص ۳.
- ۱۴- شکرخواه، ی.، ۱۳۸۸، **عضو گروه مطالعات بریتانیا**، دانشکده مطالعات جهان، دانشگاه تهران.
- ۱۵- صبری، ح.، ۱۳۸۲، **انفجار اطلاعات انقلاب ارتباطات** تبریز: نشرهماذر، ص ۳۷.
- ۱۶- **صحیفه نور**، تهیه و تدوین سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، ج ۶، ۸، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۲۱، انتشارات سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، تهران، بی تا.
- ۱۷- طباطبائی مؤتمنی، م.، ۱۳۸۰، **حقوق اساسی**، نشر میزان، تهران، چاپ اول، ص ۱۴۸.
- ۱۸- عاملی، د.، **پژوهشگاه فضای مجازی**.
- ۱۹- عمید زنجانی، ع.، ۱۳۶۶. **فقه سیاسی حقوق اساسی و مبانی قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران**، امیرکبیر، تهران، جلد اول، ص ۹۸.
- ۲۰- عبدالملکی، ج.، ۱۳۸۸. **نقش کارکردی رسانه های جمعی در برقراری امنیت اجتماعی**، تهران: جام جم آنلاین.
- ۲۱- فیسک، ج.، ترجمه فرونچی، ۱۳۸۴، **نگاهی کوتاه به نظریه ها و مکاتب ارتباطات**، مشهد: انتشارات کنکاش، ص ۳۲.

- ۲۲- فرجیها، م.، ۱۳۸۵. **بازتاب رسانه ای جرم**، تهران: فصلنامه علمی- پژوهشی رفاه اجتماعی، سال ششم، شماره ۲۲، صفحات ۵۷ تا ۸۶.
- ۲۳- فرهمند، ج.، ۱۳۸۰. **جایگاه رسانه های گروهی در سیاست جنایی**، پایان نامه کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم شناسی، تهران: دانشگاه تهران. ص ۱۱۰.
- ۲۴- کریستین، ل.، ۱۳۸۲، **درآمدی به سیاست جنایی**، ترجمه علی حسین نجفی ابرند آبادی، تهران، نشر میزان، چاپ اول، ص ۹۲.
- ۲۷- کلانتری، ص.. ربانی، ر.، صداقت، ک.، ۱۳۸۴. **ارتباط فقر با قانون گریزی و شکل گیری آسیب اجتماعی**. فصلنامه رفاه اجتماعی. شماره ۱۸. ص ۲۲، ۱.
- ۲۸- گیلوری، ع.، ۱۳۸۸، **اینترنت و جامعه**، ص ۲۰.
- ۲۹- گیدنز، آن.، ۱۳۷۳، **جهان رها شده**، گفتارهایی در باره یکپارچگی جهانی، ترجمه علی اصغر سعیدی و یوسف حاجی عبدالوهاب، تهران: علم و ادب، ص ۷۷-۵۹۵-۵۹۲.
- ۳۰- لازرژ، ک.، ۱۳۸۰، **درآمدی به سیاست جنایی**، ترجمه علی حسین نجفی ابرند آبادی، تهران، نشر میزان، چاپ اول، ص ۳۰.
- ۳۱- لواسور، ژ.، ترجمه دکتر علی حسین نجفی ابرندآبادی، ۱۳۸۱، **سیاست جنایی**، مجله تحقیقات حقوقی، شماره ۱۱-۱۲.
- ۳۳- می ری دلمای، م.، ترجمه علی حسین نجفی ابرندآبادی، ۱۳۷۲، **نظام های بزرگ سیاست جنایی**، تهران: انتشارات میزان، جلد ۱، ص ۲۳.
- ۳۴- مجله نگاه حوزه، ۱۳۸۵، مقاله تاریخچه ماهواره، ش ۸۱-۸۰، ص ۴.
- ۳۵- محمدی، م.، ۱۳۷۹ **سینما و زندگی، مقاله رسانه های عمومی**، ص ۷۵.
- ۳۶- معین، م.، ۱۳۷۵، **فرهنگ فارسی**، انتشارات امیر کبیر، ج نهم.
- ۳۷- امینی. ا.، ۱۳۸۲. **مجله حدیث زندگی، رسانه**، ش ۱۱، ص ۲۵.
- ۳۸- محسنی تبریزی، ع.، ۱۳۷۵. **بیگانگی مانعی برای مشارکت و توسعه ملی**، نامه پژوهش، شماره، ۱. ص ۳۹.

- ۳۹- متین ، ن، ۱۳۷۷ ، *مبانی نظری مشارکت و ضرورت‌های آن*، مجله جهاد شماره ۲۱۴ و ۲۱۵ .
- ۴۰- معتمد نژاد، ک.، ۱۳۷۱ ، *وسائل ارتباط جمعی* ، انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی. ص ۵۷.
- ۴۱- مدنی، ج.، ۱۳۶۹. *حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران*، سروش تهران، جلد 1. ص ۴۴.
- ۴۲- ماهروی، اب.، ۱۳۸۱. *حقوق و تکالیف شهروندی و قانون‌گریزی شهروندان*، نشریه عدالت. شماره ۱۵. ص ۶۳.
- ۴۳- نجفی ابرندآبادی، ع.، ۱۳۸۲، *از سیاست کیفری تا سیاست جنایی*، دیپاچه درآمدی به سیاست جنایی، تهران ، نشر میزان، بهار چاپ اول ، ص ۱۱ و ۱ .
- ۴۴- هاشمی ، علی.، ۱۳۸۳، *نگاه نو، اقدام نو* ، دبیرخانه ستاد مبارزه با مواد مخدر چاپ اول. ص ۲۱.
- ۴۵- هاشمی، م.، ۱۳۷۴. *حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران*، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی، جلد اول، چاپ اول. ص ۵۰.

منابع غیر فارسی

1-Barak. G. (Ed.) 1994. *Medin, Process. And the social Construction of Crime*.
New York. NY. Garlan.